

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јуну 1906. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца јуна извршено је у Србији:

1. Убистава	47
2. Детоубистава	4
3. Нехотичних убистава	3
4. Покушаја убистава	31
5. Разбојништва	12
6. Силовања	4
7. Тешких телесних повреда	7
8. Паљевина	20
9. Опасних крађа	110
10. Злоамерних поништаја туђих ствари	15

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	42	или	89	%
Детоубистава	4	»	100	%
Нехотичних убистава	3	»	100	%
Покушаја убистава	29	»	93.5	%
Разбојништва	10	»	83	%
Силовања	4	»	100	%
Тешких телесних повреда	7	»	100	%
Паљевина	3	»	15	%
Опасних крађа	43	»	39	%
Злоамерних поништаја туђих ствари	4	или	26.6	%

Највећи број убистава извршен је помоћу *ватреног оружја* (27) затим помоћу *острог* (14), помоћу *тупог* (5), и *задавливањем* (1).

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *међусобној свађи* за 18 случајева, у *освети* за 12, у *љубомори* за 3, у *користољубљу* за 2, у *неморал. побудама* за 2, у *нужној одбрани* за 2, у *афекту* за 2, у *одбрани части* за 1 и у *домаћој распри* за 1 случај. За остала четири случаја узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају

се: у срезу расинском 6 (свађа), у срезу грочанском 2 (љубомора), у срезу јабланичком 2 (оба непронађена; освета), у срезу параћинском 2 (свађа, и неморал. побуде), у Нишу 2 (афект), у срезу пожаревачком 2 (свађа и непознат узрок), у срезу хомољском 2 (1 непронађен; освета), у срезу бољевачком 2 (свађа и освета), и по 1 у срезовима: космајском (освета), тамнавском (свађа); колубарском округа ваљевског (свађа), пчињском (непознат узрок), лепеничком (свађа), гружанском (нужна одбрана), крагујевачком (нужна одбрана), кључком (свађа), левачком (свађа), ресавском (освета), темнићском (непознат узрок), алексиначком (свађа), мачванском (свађа), азбуковачком (непронађено; користољубље), моравском окр. пожаревачком (користољубље), млавском (освета), звишком (освета), љубићском (освета), орашком (свађа), зајечарском (неморалне побуде), прокупачком (домаћа распра), косаничком (свађа), пожешком (освета), жичком (освета), драгачевском (непронађено; непознат узрок), и у варошима: Београду (љубомора) и Зајечару (одбрана части).

Детоубиства су извршена у срезовима: колубарском окр. београдског, лексовачком, нишавском и мачванском.

Нехотична убиства извршена су у срезовима: пољаничком, деспотовачком и у вароши Крагујевцу.

Покушаја убистава било је: у срезу јабланичком 3 (1 непронађен), у Нишу 3, у срезу млавском 2, у срезу подунавском 2, и по 1 у срезовима: подгорском, гружанском, трстеничком, расинском, жупском, ражањском, брзопаланачком (непронађен), кључком, поречком, темнићском, мачванском, посаво-тамнавском, пожаревачком, качерском, прокупачком, косаничком, златиборском, трнавском, моравичком, студеничком и у вароши Београду.

Највећи број ових дела извршен је у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена у срезовима: тамнавском, крагујевачком (не-

пронађено), брзопаланачком, трстеничком, деспотовачком, параћинском, сврљишком, нишавском (непронађено), рађевском, таковском, зајечарском и трнавском.

Силовања су извршена: у срезу нишком 2, у срезу моравичком 1 и у срезу студеничком 1.

Тешке телесне повреде извршене су по 1 у срезовима: тамнавском, гружанском, лепеничком, рађевском, моравичком и у варошима Крагујевцу и Смедереву.

Паљевине су извршене: у срезу хомољском 4, у срезу млавском 2, у срезу тамнавском 2 (1 пронађена), у срезу студеничком 2, и по 1 у срезовима: грочанском, колубарском окр. београдског, јабланичком (пронађена), мачванском, посаво-тамнавском, азбуковачком, рамском, подунавском (пронађена), добричком и приногорском.

Вредност ових паљевина износи око 5.000 динара.

Опасне крађе су извршене: у Београду 9 (3 пронађене), у срезу тамнавском 5 (2 пронађене), у срезу бољевачком 5, у срезу гружанском 4, у срезу поречком 4 (1 пронађена), у Нишу 4 (1 пронађена), у срезу млавском 4, у срезу пчињској 3 (све пронађене), у срезу пољаничком 3 (2 пронађене) у срезу лепеничком 3 (1 пронађена), у срезу трстеничком 3 (1 пронађена), у срезу параћинском 3 (2 пронађене), у срезу сврљишком 3 (све пронађене), у срезу голубачком 3 (1 пронађена), у срезу јасеничком окр. смедеревског 3 (1 пронађена), у срезу заглавском 3, у срезу трнавском 3 (1 пронађена), у срезу колубарском окр. београдског 2 (1 пронађена), у срезу подгорском 2 (1 пронађена), у срезу крагујевачком 2 (1 пронађена), у срезу неготинском 2 (1 пронађена), у срезу крајинском 2, у срезу копаоничком 2, у срезу бањском 2 (обе пронађене), у Шапцу 2 (обе пронађене), у срезу рађевском 2 (1 пронађена), у срезу јадранском 2 (1 пронађена), у срезу хомољском 2 (обе пронађене), у срезу звишком 2, у срезу зајечарском 2 (1 пронађена); по 1 прона-

жена у срезовима: масуричком, ресавском, алексиначком, поцерском, мачванском, црногорском и у варошима: Крагујевцу и Пожаревцу; по 1 *непронађена* у срезовима: брзопаланачком, ражањском, деспотовачком, посаво-тамнавском, пожаревачком, таковском, подунавском, косаничком, азбуковачком, моравичком и драгачевском.

Вредност свих ових крађа износи око 10.000 динара.

Поред изложених дела у току месеца јуна извршено је још у Србији 23 самоубиства, и то: у Београду 3, у срезу лешковачком 2, у срезу млавском 2 и по 1 у срезовима: грузанском, крагујевачком, расинском, трстеничком, деспотовачком, нишавском, посаво-тамнавском, таковском; јасеничком окр. смедеревског, за-

главском, прокупачком, косаничком, ужичком, трнавском и у варошима Нишу и Пироту.

Ова су самоубиства извршена: *вешањем* 11, *ватреним оружјем* 8, *дављењем у води* 3, и *тровањем* 1, а узроци њиховом извршењу леже: у *душевној поремећености* за 6 случајева, у *дугој болести* за 4, у *материјалним неприликама* за 4, услед *жалости* за 2, услед *гриже савести* за 1, из *очајања* за 1 и из *чистољубља* за 1. За остала четири случаја узроци су непознати.

Покушаји самоубиства извршени су: у Београду (ватр. оружјем, из љубави) и у срезу лешковачком (вешањем, услед материјалних неприлика).

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	УБИСТВА											
		Убиства	Детубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојиштва	Славања	Тешке телесне повреде	Паљењине	Опасне крађе	Злонамерни понизгаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	3	1	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—
2	« ваљевски	2	—	—	1	1	—	1	2	7	—	—	—
3	« врањски	3	1	1	3	—	—	1	7	1	2	1	—
4	« крагујевачки	3	—	1	1	1	—	3	—	10	—	2	—
5	« крајински	1	—	—	3	1	—	—	9	—	—	—	—
6	« крушевачки	6	—	—	4	1	—	—	6	6	2	—	—
7	« моравски	5	—	1	1	2	—	—	5	—	1	—	—
8	« нишки	3	—	—	3	1	2	—	10	1	1	—	—
9	« пиротски	—	1	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—
10	« подрински	2	1	—	2	1	—	1	3	10	—	1	—
11	« пожаревачки	7	—	—	3	—	—	—	7	13	1	—	—
12	« руднички	1	—	—	1	1	—	—	1	—	1	—	—
13	« смедеревски	1	—	—	2	—	—	1	1	4	3	1	—
14	« тимочки	4	—	—	—	1	—	—	10	2	1	—	—
15	« топлички	2	—	—	2	—	—	—	1	1	—	2	—
16	« ужички	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—	1	—
17	« чачански	2	—	—	3	1	2	1	2	5	—	1	—
18	Управа града Београда	1	—	—	1	—	—	—	—	9	—	3	1
Свега:		47	4	3	31	12	4	7	20	110	15	23	2

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског одељења Министарства Унутрашњих Деда, 9. августа 1906. год. АБр. 795. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

СМРТНЕ И ТЕЛЕСНЕ КАЗНЕ по старом српском законодавству

(НАСТАВАК)

Исти случај спаљивања за браколомство имамо и у песми: »Невјера љубе Грујичине« само што је овде начин спаљивања изнесен нешто друкчије него у два претходна случаја. Кад се Груја ослободио веза, и кад је погубио Турке, којима га издала његова жена Максимија, те га савладали и свезали, он ухвати неверну љубу Максимију, па је онда пита:

«Максимија, колено неверно!
«Или волиш свећом свијетлити?»

«Или ми волиш сабљу целивати?»

А бесед Максимија млада:

«Господару, Новаковић-Грујо!

«Не могу ти сабље целивати

«Сабља ти је од свашта скрнавна

«Него ћу ти свећом свијетлити

«Ако јадна не ћу ни спавати».¹⁾

Онда уста Новаковић Груја

Па је узе за десницу руку,

Са шње скиде свиљу и кадиву

И скиде јој копрену са главе,

И скиде јој ђердан испод грла,

Остави је у саму ћенару,

Намаза је воском и катрјном

И сумпором и брзијем праом,

Па је уви меканим памуком,

Па је поли жестоком ракијом,

¹⁾ Сабљу целивати значи посејечен бити, а свећом или ључем свијетлити значи спаљен бити.

Укопа је земљи до појаса,
Па запали косу на врх главе,
А он седе пити вино ладно,
А љуба му јасном свећом светли.
Кад догоре до бијели дојки
Заплака се нејак Стеване:
«Красни бабо, Новаковић-Грујо!
«Изгореше мојој мајци дојке
«Које су ме одраниле, бабо,
«Које су ме на ноге подигле».
Ражали се Новаковић-Груја
Гледајући нејака Стевана,
И он стаде сузе просипати.
Што остаде, то је угасио,
И оно је саранио лепо,

Исти оваки пример спаљивања за браколомство имамо и у народној песми, Ђуро Даничић »Покрајчић Павле« (Вуков зборник књ. VII. стр. 329—341) која се завршује с оваким стиховима:

Тако било свакој женској глави
Која није вјерна господару.

Осим спаљивања за браколомство у народним песмама налазимо и на спаљивање из освете. Тако је од Хорвата Мато спалио Ђуприлијџ везира:

Добар тумбас ватре начинише,
И на ватри њега сагореше.

Ми смо напред поменули да су у средњем веку на западу највине спаљивали вештице и мађионичаре. Врло је занимљиво видети како стоји наша држава у средњем веку погледу према вештицама чаробницима, бајалицама итд. Мојсијев закон врло је општар према чаробницама, гатарима и бајалицама, па разуме се и према вештицама. Мојсије наређује: »А човјек или жена, у којима би био дух врачарски или гатарски, да се погубе, камењем да се заспу, крв њихова на њих« (III књ. Мојсијева. Гл. 20. стих 27). Према одлукама прквених сабора и према правилима светих отаца мађионик, који би врачар жртвом, казни се смрћу мачем, а онај, који би га на то навео, кажњаван је тиме, што му је одузимано имање. Жену врачару могао је муж отпустити, а отровник је убијан као и убица. (Синталма М. Властара М. сьстав. глава а.). Душан у 109 члану својега законика наређује: »да се мађионик и отровник, који би се на делу ухватио, казни по закону светих отаца«. А та казна прописана је, као што наведосмо, у Синталми М. Властара. После овога у нашим средњевековним споменицима не налазимо ништа ни о чаробницима, ни бајалицама ни вештицама. Али у шабачком крају постоји предање да су некада вештице спаљивали.¹⁾ Како је Мачва потпадала по некад под Угарску, како су јој у близини Славонија и Хрватска, то је могао тај обичај спаљивања вештица отуда прећи. Да је утицај Запада био силан на западни део нашега народа, то је јасно. Са запада је прешао и обичај да се вештице спаљују. Отуда је дошла и она одредба у Пољички Статут, која гласи:

»Ако би се истином наша која вештица, или чаробница или вражарица,

¹⁾ V. Bogišić. Zbornik. Стр. 574.

први пут, кад се нађе, има се шибати (руштати); ако ли се и по други пут нађе, има се сажећи¹⁾

Са Запада тај је обичај дошао и код Хрвата. У Загребу први помен о гоњењу вештица датира се из половине XIV столећа. Године 1360 окривљене су Загребкиње Алиса и Маргарета, да су вештице. Градски суд осуди их да морају довести 26 сведока, који ће се заклети да нису вештице, ако ли не доведу, то да се имају спалити на гломачи. Године 1362 осуђена је нека Драгица да мора довести дванаест сведока да посведоче да она нема никаквих веза с нечастивом силом, и да није вештица, али ако се и други пут нађе у таквом делу, сместа ће се спалити.²⁾

Вештице су окривљиване што су позиле задану веру Богу, па се завериле врагу и с њиме друговале; што су правиле мраз, град, олују и плаховиту кишу; што су чарањем и бајањем наносиле људима смрт или болест; што су јеле децу итд. Окривљену су доводили на суд и испит да призна дело. Ако није хтела признати стављали су је на муку. Мучења су била тако ужасна, да су оне јаднице, стављене на муку, пристајале на све, само да их мимоиђу ужасни болови. Пре мучења застрашивали су их показујући им справе за мучења у нарочитој одаји — мучионици — па ако се ништа не успе, онда су прво приступали да на телу осуђене нађу *вражији печат*. Целат, који је трајно, свукао би стављену под суд, до голе коже, па би тражио. Доста је било да се нађе какав младеж или брадавица, па је то одмах узимано да је ђавољи печат, и више је ништа под небом не би спасло спалишта. Сад је требала да каже, које су јој другарице. Није ли хтела то лепим, онда је на мукама морала казати. Али ако није нађен никакав знак који би се могао сматрати за вражији печат ипак се веровало, да он постоји, али да не могу да га пронађу.

Ударање на муке пролазило је кроз извесне ступње. Први ступањ састајао се у томе што би палце ставили међу гвоздене плочице, које су се могле шрафовима стезати. Плочице би стезали дотле, дакле испод ноката не би крв бризнала, а палци се смрскали. Ако окривљена ни тада не би признала оно, што се од ње тражи, онда се приступало другом ступњу. Овај се ступањ мучења састајао у томе, што би оној, коју испитају, метнули цеванице у некакав гвозден оклоп (*spanische Stieffel*), којим су цеванице и листове толико стезали, да се кости размрсају, а да би мука и болови били већи, ударили су чекињем по оном оклопу. Овај други ступањ мучења бивао је и на други начин. Окривљеној везали би руке ужетом позади, па би је на колотури полако дизали у вис, докле се руке у раменима не преокрену и не дођу више главе. Да би мука била већа спустили би је брзо на под, па би је после понова лагано дизали у вис. Ако се окривљена и тада уздржала

и не хтела признати оно, што се од ње тражи, онда би јој обесили о ноге какав тег, па би је за тим пекли упањеном свећом по целом телу, а особито под пазухом и на другим местима, где и најмање длака има. Ово се чинило за то, да се истера ђаво, који се и у најмањој длаци могао сакрити и давати окривљеној снагу, да муке подноси а да ништа не ода. Окривљена је могла тако висити по сат-два у ваздуху. Дотле би се мучитељи и судски изасланици, који присуствују мучењу, мало прихватили лебом и вином, месом и сиром, да би могли боље наставити мучење.

(наставити се)

Миленко Вукићевић.

ШЕСТИ МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС за криминалну антропологију

(СВРШЕТАК)

Пошто је париски адвокат *Шариантје* прочитао своју студију *»О симулантима«*, у којој износи неколико случајева успешне симулације, и истиче, поводом истих, преку потребу познавања и изучавања злочинаца, приступљено је доношењу одлука.

Поред већ поменутих одредаба о малолетним злочинцима, шести међународни криминално-антрополошки конгрес донео је још и ове закључке:

а). *Да би се сачувало друштво од личности ненормалних и опасних потребни су специјални азили, у које ће се ове личности интернирати на неодређено време, и у којима ће остајати све дотле, док се њихов темперамент и инстинкти у толикој мери не преобразе, да више не може бити сумње о њиховој моралној поправци;*

б). *конгрес изражава жељу: да чиновници, адвокати и сви помоћници правде располажу и медицинско-психијатријским знањем, помоћу кога ће, а у циљу избегавања судских заблуда, моћи одлучити: у којим случајевима треба звати у помоћ компетентног лекара?*

в). *конгрес изражава жељу: да свака влада прибира конфисковане предмете помоћу којих су казнима дела извршена ради образовања музеума, потребног за судске и полицијске студије;*

г). *конгрес изражава жељу: да законске одредбе, које наређују да се злочинци, ослобођени као душевно оболели, чувају у одвојеним одељењима азила, буду модификоване према стању болести ових лица и облику криминалитета;*

д). *конгрес изражава жељу: да се у програм рада идућег конгреса уврсти питање: која су знања потребна истражним судијама и полицијским чиновницима да би им рад у будућности био што више у сагласности са принципима криминалне антропологије;*

е). *конгрес изражава жељу: да све државе уведу за повратнике облигатно утврђивање идентитета и то по једној истој методи, и најзад*

ђ). *конгрес изражава жељу: да се за дневни ред идућег конгреса стави, као општа тема, питање: да ли и пасионирани треба да буду сматрани као душевно болесни са гледишта законских одредаба, које говоре о урачуљивости?*

Није тешко увидети, после свега што смо изложили, да је већ крајње време, да се једном и код нас почне озбиљно мислити о мерама, које би требало предузети у циљу спречавања криминалитета. Неоспорно је при том, да је за ово, на првом месту, потребна потпуна реорганизација наше полиције, која је данас, говоримо искрено, све друго пре, но оно што у ствари треба да је.

Ко је иоле упознат са радом и уређењем наше полиције знаће, без сумње, да она нема јасно одређених атрибуција, и да у пракси скоро не постоје границе њене надлежности или ненадлежности. Оваква каква је данас, она представља један конгломерат најразноврснијих дужности и права у коме се, као и у сваком конгломерату у опште, мора лутати и нагађати, често пута и о најобичнијим стварима.

Неуређеност, или боље рећи неодређеност и сваштартство, једна је од главних мана наше полиције, која је и административна, и извршна и истражна па и судска власт (иступи), само није оно што у ствари треба да је — установа за заштиту личне и имовне безбедности. Оно, истина, законом јој је и ово стављено у дужност, али је целокупан њен рад у овом правцу, у колико га допуштају остали, а нарочито политичке природе послови, ограничен на репресивну акцију. Сматра се, да је полицијска власт одговорила потпуно своме задатку, ако је срећним случајем успела да пронађе сваког трећег или четвртог учиниоца казнимих дела, а готово се сасвим губи из вида, да је битна дужност савремене полиције предупређење — *сиречавање* — казнимих дела, па тек по том изналажење њихових учинилаца. Не претерујемо ни мало кад тврдимо, да је *иревентивна* акција наше полиције ништавна, а резултати у погледу репресијеном доста жалосни.

Само у току прошле године извршено је у Србији:

Убиства 466 или 1 убиство на 5770 становника.

Детоубиства 39 или 1 детоубиство на 68948 становника.

Нехотичних убиства 42 или 1 нехотично убиство на 64023 становника.

Покушаја убиства 328 или 1 покушај убиства на 8198 становника.

Разбојништва 146 или 1 разбојништво на 18417 становника.

Злонамерних поништаја туђих ствари 236 или 1 зл. поништај на 11394 становника.

Паљевина 578 или 1 паљевина на 4652 становника.

Опасних крађа 2514 или 1 опасна крађа на 1070 становника.

Од ових дела пронађено је:

Убиства 405 или 86·9%.

Детоубиства 34 или 87·0%.

¹⁾ Monumenta Historico-juridica Slavorum meridionalium. Zagreb. 1890. I. Стр. 110. Члан 112.

²⁾ О томе види расправу И. Ткачића: «Парнице против вештица у Хрватско». Rad jugoslov. Akademiје. СП.

Нехотичних убистава 42 или 100%.

Покушаја убистава 305 или 92.9%.

Разбојништва 116 или 79.0%.

Злонамерних поништаја туђих ствари 57 или 24%.

Паљевина 84 или 14%.

Опасних крађа 930 или 36.9%.

После ових цифара, које су претходних година бигале још и веће, излишно је, држимо, износити и остале недостатке наше полиције, и истицати преку потребу њене реорганизације, нарочито у погледу заштите личне и имовне безбедности. Сматрали смо за дужност да ово нарочито нагласимо, а на надлежнима је да учине своје.

Д. Ђ. Алимпић.

НОВ КРИВИЧНИ ПОСТУПАК ЗА ИТАЛИЈУ

Новембра месеца прошле године министар правде у Италији поднео је парламенту законски пројекат новог кривичног поступка, који ће бити вођан ове а ступити у живот почетком идуће године. Закон овај очекиван је и обећан још пре пола века. Садашњи кривични поступак, који ће бити замењен овим новим законом, и који се датира још од 1865 год. сматрао се увек као привремен — намењен задовољењу најужних потреба казне праксе у скоро уједињеној Италији. По признању самих његових твораца, он се махом ограничавао на репродукцију француског кривичног поступка и далеко је био од захтева науке.

Израда новог пројекта започета је још у 1892 год. и није никако прекидана, и ако су се, услед парламентарних промена, мењали министри и комисије. Већ и сам тај факт, што је израда новог закона трајала тако дуго и вршена у времену не обично плодном у студијама кривичног права, довољна је гаранција о његовој ваљаности.

Последња четврт XIX-ог века одликује се доиста ренесансом кривичног права. Стари системи подвргнути су контроли искуства, и на овај начин потпуно испитани и у свима својим добрим особинама и у свима својим недостацима; појавиле су се нове идеје; конгреси и научни скупови умножили су се; многобројне државе у Европи или ван Европе измењале су или модификовале своје законодавство, а најновије теорије отпочеле су, једна за другом, издржавати и пробае у пракси.

Разуме се већ, да су се творци италијанског новог закона о поступку судском у кривичним делима обилно користили свим новим идејама, променама и резултатима. Огроман рапорт о новом закону, поднет у име министра правде, права је и потпуна расправа о кривичној процедури, једно драгоцено дело упоредног законодавства, које означаје последњу етапу науке у свима цивилизованим земљама.

Предлажући за извесне детаље један нов систем, творац пројекта изјављује да

је овај систем у сагласности са тенденцијом савременог научног духа и довољно удаљен од рутине и произвољности. Ова формула одлично карактерише тенденцију целог дела, у коме нема никаквих сензационих новачења, и из тога провејава тежња да се скрати истрага и превентивни затвор, да се увећају гаранције одбране, да се боље одреде границе надлежности и убрза општи ток процедуре, а тако исто и јавна дебата, која се у Италији често пута отезала у бесконачност.

Цео материјал подељен је у четири књиге: прва садржи опште одредбе, друга говори о процедури, трећа о суђењу, а четврта о извршењу.

I.

Прва књига подељена је такође на четири главе, у којима су одредбе о акцији која се рађа из казног дела, о судији, одбрани окривљеног и најзад о општим правилима за све акте процедуре.

Јавна и цивилна акција. Свако казнимо дело способно је да произведе две акције: једну, која се односи на репресију и припада друштву, и другу, која се односи на накнаду штете и припада повређеној или оштећеној страни. Ови принципи довољно су познати и усвојени скоро у целом модерном законодавству, али и поред свега овога, они остављају место једном озбиљном питању, а на име: може ли право друштва на јавну акцију искључити сасвим право индивидуе? Другим речима: може ли јавна власт, орган друштва, или боље рећи орган владе, својом неакцијом, из ма којих разлога, имати за последицу незаконитост кривца, па чак и немогућност за жртву да добије накнаду штете?

Проблем овај, чије решење није индиферентно за слободу грађана, нови италијански пројекат решио је у корист монопола јавне акције, противно захтевима савремене науке, јер искључује сваку и у већини случајева врло корисну контролу приватних лица. У накнаду за ово, италијански законодавац наређује обавезну јавну акцију у сваком случају, и истиче законитост истраге над системом опортунитета. Не верујемо, да је ово довољно, да заштити појединце против самовоље државних органа, и налазимо да овај систем може бити опасан у моменту криза, када треба бранити слободу грађана. Шта ће радити појединци ако власт пренебрегава или одриче своју акцију?

О судијама. Дискусија, која се данас води поводом судске реорганизације, а поглавито о томе: да ли су боље идеје народне (поротници) или судије професионалне; да ли су бољи судови, састављени из више чланова или из једног јединог судије? — остала је без утицаја на нов закон италијански, који је у овој ствари и даље задржао праву средину. Системи, у пракси већ опробани, задржати су и даље, не освајајући нове нити, пак, губећи старе терене, а судска власт подељена је између претора, првостепених и апелационих судија, исто као и у француском кривичном поступку.

Порота, против које је у последње време устао знатан број савремених публициста, и чија се домена у Француској из дана у дан смањује, задржала је у новом закону видно место код тежих казниних дела, али се за остала, мање важна дела, законодавац показао врло мало наклоњен овој установи. Поротник му изгледа сувише једностран и способан да види само крупне ствари. Циљ је новог закона у опште, да пороту ограничи на дела која су у тесној вези са јавним животом.

Новим пројектом знатно је проширена надлежност претора (обласних судија), који ће у будуће судити све преступе, који повлаче казну ограничења слободе до 3 год., или новчану до 3000 динара. Могло би се, на први поглед, замерити величини ове надлежности, али треба знати, да су италијански претори независни од јавне власти, као и да је њихово наименовање скопчано са великим гаранцијама.

Атрибуције првостепених судова простиру се на сва она дела, за која не би били надлежни ни претори ни апелациони судови.

Одређивање надлежности према личности не садржи каква особита наређења; правила о овоме исто су као и у француском кривичном поступку. Ненадлежне власти дужне су, да саме одбију надлежност; појављене сукобе решава касациони суд.

Узроци искључења и изузећа веома су опширно разрађени; пројект у овом погледу допушта сваки разлог, чија би озбиљност могла довести у сумњу беспристрасност чиновника.

(наставиће се)

О НЕКОЛИКИМ ОСОБИНАМА ИСЛЕДНИКА

(СВРШЕТАК)

Два озлоглашена и покварена сељака, Сп. и Б., наговоре једног трећег, богатог сељака Т., да иде с њима на један далеки вапаш, и да тамо купе стоку. Оставивши своје заједничко родно место С. врло рано ујутру, путоваху до Л., ту ручаше и одморише се, и око 3 сата по подне кренуше даље; имали су намеру да прођу кроз В. до Ст., ту да преноће и сутра изјутра да стигну на вапаш, који је био одатле удаљен само један сат хода. Идућег јутра нађен је Т. тешко повређен и у бесвесном стању на друму у олуку између места Л. и В., али ближе В.; тешко је био повређен по потиљку. У току идућег дана дошао је к себи и изјавио: „Сви су тројица, као што је поменуто, тачно у 3 сата по подне, када је толико избило на црквеном сату, прекинули свој подневни одмор у Л. и отишли даље друмом; после отприлике једног сата хода на један пут почеше Сп. и Б. о томе да говоре, како би требало да се распитају у овом селу преко пута, да није у последњем часу одложен вапаш услед сточне заразе. Т. им је објашњавао, да нема ни мало основа

тој сумњи, а сем тога о томе се могу до-бити обавештења у свакој друмској ме-хани, те зато немају потребе да одуго-влаче још свој и иначе замахан пут. Сп. и Б. су тако тврдоглаво остали при своме мишљењу, да је он дошао на ту слутњу, да су њих двојица имали у томе селу нешто тајно — можда трговину са стоком, о којој он, Т., ништа није требало да зна; за то им он изјави, да они могу ићи у село, а он ће полако даље путовати, док га њих двојица, идући пречим путем из села, опет не стигну на друму. Ова дво-јица дуго нису стигла, и за то он седе на један повећи камен крај друма, тако да је леђима био окренут друму, пошто је ветар дизао друмску прашину. На један пут је с леђа добио један снажан ударац по глави, и од онда не зна шта је даље било. Новац, спреман за куповину стоке, вестао је.

После извесног броја дана умре Т. услед повреде на глави, и није могао бити тачније и детаљније саслушан. Сп. и Б. готово сагласно изјавише, да заиста ни-каког другог циља у селу нису имали, сем да питају о вашару, и у једној су гостионици питали о томе неке непознате госте. За тим су пошли да траже Т., али га на друму нису могли нигде наћи, *иа како никако нису видели, да је он лежао у друмском олуку*, они су сматрали, да је он отишао до В. или Ст., па кад га ни тамо нису нашли, они сутра дан одоше на вашар у М. — Тек су у повратку чули о неком полумртвом човеку, и кад се од њих тражило да га виде у једној сељачкој кући, они су у повређеноме упознали свога друга Т. Да га они нису видели, када је, бесумње већ повређен, лежао у друмском олуку, тиме се могло објаснити, што је тада, када су они пролазили по-крај места дела, *био већ мрак* (то је било у позну јесен).

Даља истраживања довела су до по-сматрања, да су Сп. и Б. дошли на мисао, да кад се смркне нападну на Т., убију га и однесу му новац. Да би о ближним околностима без икакве забуне могли да говоре, изабрали су изговор, да иду у село и питају за вашар, знајући да је Т. био најгори пешак међу њима и да ће га плашити обилазан пут. Свакако да нису могли знати, да ће Т. седети на једном камени и да ће им окренути леђа, а можда су за место дела изабрали били какву шуму, кроз коју би тек у мрак имали проћи; па како су га онда нашли у згодном положају за њих, и како је друм био са свим усамљен и пуст, они су одмах употребили прилику, ударили га с леђа и похарао му новац.

У корист окривљених ишла је само та околност, да је за време њиховог про-лаза већ раније неки странац убио Т. и похарао га, и да га пролазећи нису могли приметити у олуку за то, што је већ био мрак. Поред тога саслушано је више људи из те околине, који су једногласно твр-дили: да кад се у 3 сата по подне у то доба године пође од Л. и направи обилажење преко оног села, на место дела дође се тек у мрки мрак, кад се иде лаганим темном уморних људи, као што су тада били Сп. и Б. Да је пак при по-

ласку из Л. било тачно 3 сата, утврдили су, сем тројице именованих, још и по-вине људи, с којима су они седели у гостионици када је један од њих казао: »Сад изби три, морамо поћи, јер имамо још далеко«.

И поред слабе оптужбе, на основу многих отежавајућих околности Сп. и Б. буду осуђени.

Рано у пролеће осуђени затражише обновљење кривичне парнице. Пошло им је заиста за руком, да ослабе у неколико доказни материјал, и бацше још и сумњу на једнога покваренога младића, који се у близини места дела мувао. Како је још и сада била у важности утврђена поме-нута олакшавајућа околност, да тешко повређенога Т. нису могли видети у мраку, то одмах наступи притварање онога младића и обновљење кривичне парнице према Сп. и Б.

Иследноме судији паде на памет да сам разгледа целу ствар у свима поје-дностима: како се није могла чекати позна јесен, он замоли астрономски завод на универзитету, да му израчуна, које време тога дана у пролеће одговара вре-мену заласка сунца у јесен онога дана, када је дело извршено. За тим је у пратњи државног тужиоца означенога дана оти-шао на лице места у Л. Кад је избило 3 сата пођоше из Л. лаганим кораком, као што су морали ићи уморни Сп. и Б., прођоше обилазним путем кроз поменуто село, задржаше се онолико колико је било означено, и најзад стигоше на лице места кад је био још *иогауно видан дан*. За тим су чинили још све могуће покушаје: на смену легао је прво један па затим други у олуку крај онога камена, са кога је пао повређени Т, и у коме је идућег дана и нађен; за тим су опет на смену враћали се на друм, окретали се и констатовали, ма с које се стране друма ишло, да се још из далека несумњиво мора видети кад лежи човек у олуку на томе месту, и да се то апсолутно никако не може превидети. Тек кад је свршен тај покушај, који је подуже трајао, *иочео* се хватати сумрак, те је тако утврђено, да су искази сведока билу засновани на погрешном схватању, те да тако више не егзистује ни тај једини моменат, који је ишао у корист осуђених.

Таквих се примера може множина на-бројити, и свако је од нас њих и доживео; па и поред тога што су тако чести, не може се често довољно да укаже пажња на то, од колико је огромне важности најтачније постављање базиса за опери-сање у истражном раду по кривичним делима.

У осталом, као што је већ поменуто, и у природи самога човека лежи то, да се придржава извесне полазне тачке, која још ни у колико није сигурно утврђена. чује се ма каква околност, често само отприлике добачена, ма од какве лич-ности, и лако се човек наклони, да за тај случај *треба* да се она обистини и да се к томе придода каква комбинација; ова већ има нешто уза се; допадне се и при-љуби се уз њу друга комбинација, за тим и десета; ствар постане интересантна и

може имати успеха: тада се утврде сви моменти комбинација најтачније, најбри-жљивије и свестрано; *али да ли је била истинита прва околност, на којој је све даље засновано, то је међутим заборављено* — жудња и добра воља да се постигне успех обузела нас је, лагани ход у раду, хладно, расудно сондирање запоставили смо, и све је било узалуд. За то постоји само једно средство: посред мирнога и одмеренога, брзога и најбржега рада у истрази, морају се правити паузе, које неће служити томе да се кроји план за даљи рад, већ да се погледа у назад; тада се узме сваки поједини моменат истраге, почињући од самога почетка, рашчлани се до најмањих делића, па кад више то није могуће, онда се сваки тај делић испита и утврди до најмањих сит-ница. Нађе ли се да је то до послед-њих елемената правилно, онда се понова прибира у већ добивену целину онако, као да је све рађено од почетка; већином ће ствар са свим друкчија изгледати, по-што се у први мах ствар није тако добро познавала као сада. Ако је пак добивени материјал добио други изглед но што га је пређе имао, онда настаје питање, да ли ће стари облик и сада још бити пого-дан, де ли и шта треба мењати.

Не буде ли тада закључки биланс са-гласан, ваља имати довољно савладљивости самога себе и часно рећи самоме себи: »Рђав рачун, још једном испочетка!«

Д. В. Бакић.

ПОУКЕ И УПУТИ

Виша власт, разматрајући решења нижих власти, дужна је да цени све доказе, поднесене уз жалбу, и да у решењу наведе разлоге, поткрепљене за-конским прописима.

Крушевачки првостепен суд решењем својим од 25. октобра 1903. год. Бр. 22785, по тражењу Живка В., трговца из Кру-шевца, као повериоца, осудио је његовог дужника Димитрија С., из Лазарице, да му плати 1500 динара меничног дуга са осталим трошковима.

Начелство округа крушевачког, при-ступајући наплати овог дуга, наредило је суду општине крушевачке, да пошаље списак непокретног имања дужника Ди-митрија. Општински суд актом од 12. априла 1904. године Бр. 1212. известио је начелство, да дужник Димитрије стално живи у селу Лазарици, да му је сада гла-вно занимање земљорадство, од кога и себе и породицу издржава, и да поред земљорадства као споредно ради и ужар-ски занат, у врло малом обрту, без ка-питала, те да га према томе суд сматра као земљоделца, и да он нема имовине преко оне, коју му § 471. грађанског суд-ског поступка штити, и из које би се наплата могла извршити, па је у потврду тога, на захтев начелства, послао и уве-рење Бр. 9272. од 22. децембра 1904. го-дине о немаштини Димитријевој.

Начелство, налазећи, да се, према о-ваком стању ствари, наплата не може

извршити, решењем својим од 1. марта 1905. године Бр. 13354. ИКБр. 60. извешало је о томе повериоца Живка.

Ово решење начелства одобрио је Министар унутрашњих дела.

По изјављеној жалби, Државни Савет одлуком својом од 28. фебруара 1906. године № 2152. поништио је ово решење Министрово са ових разлога:

Као што се из акта види, жалитељ је у жалби изјављеној Министру унутрашњих дела, противу решења начелства округа крушевачког № 1335в/904., поднео у потврђеном препису оглас о протоколисаном у жарској радњи његовог дужника Димитрија, потврђен крушевачким првостепеним судом 29. августа 1897. године № 19617. Доказ овај остао је неоцењен од стране Министрове; међутим Министар је био дужан, да по оцени овог доказа расправи питање о статусу дужника Димитрија у времену учињеног задужења, и изложи разлоге, поткрепљене законским прописима, на основу којих налази: да дужника штити пропис § 371. грађанског судског поступка.

Министар је био дужан да овако поступајући у толико пре, што се из акта крушевачког првостепеног суда, која су по тражењу Државног Савета, на основу чл. 46. саветског пословника, накнадно прибављена, види:

1. да је дужник Димитрије извршним осудним решењем крушевачког првостепеног суда од 25. октобра 1903. године № 22785 осуђен на плаћање *меничног дуга* жалитељу; међутим по меничној обвези као земљоделац не би могао бити осуђен (§ 78. трговачког закона).

2. да је као ужар, према огласу о протоколисаном у жарској радњи, 12-ог септембра 1902. године, продао извесно своје непокретно имање Драгутину С., из Крушевца, и пренис код суда извршио (акт под № 19553/902).

Ако се по овакој оцени нађе да се на дужног Димитрија не може применити § 471. тач. 4. грађанског судског поступка, онда се има приступити попису имања, а дужнику оставити рок до кога може путем грађанског спора код суда тражити, да питање о статусу расправи.

Противу наредба, које надзорна власт издаје општинама, нема места жалби Државном Савету.

Начелник среза рамскога 6. фебруара 1906. године под № 1742. наредио је одбору општине курјачке, да уважи оставку председника општине.

Одбор је по тој наредби поступио, и смислу исте донео своју одлуку.

Противу ове наредбе надзорне власти, као и противу одлуке општинског одбора, донесене по тој наредби, председник је изјавио жалбу Државном Савету.

Државни Савет нашао је: да је жалба, у колико се односи на наредбу надзорне власти, неваљедно упућена Савету, јер није случај чл. 170. закона о општинама, пошто није управљена противу какве одлуке надзорне власти, већ противу њене наредбе издате нижој власти; а у колико се пак односи на одлуку, опет је Савету

неваљедно изјављена, према чл. 152. закона о општинама, јер се противу таквих одлука жалбе изјављују једино непосредној надзорној власти.

Стога је Савет, одлуком од 5. маја 1906. год. № 3673. одбацио жалбу као неваљедној власти поднесу.

За расправу питања о накнади штете, једино су надлежни судови по чл. 146. Устава.

По решењу првостепеног суда округа врањског од 26. новембра 1901. године № 18985., а на основу пресуде истог суда од 24. септембра 1901. године № 14177., узета је у попис покретност Харитона М., седлара из Врање, за обезбеду 594-70 динара, што је имао плаћати Антонију Ђ. ливерџији из Јагодине, и та пописана покретност предата је на чување Томи Х. Л., из Врања, као стараоцу, кога је за таквог одредило начелство окр. врањског.

Кад је приступљено продаји тих пописаних ствари, нађено је, да су ствари упропашћене и да је старалац Тома умро, због чега је над њим прекинута кривична истрага, а за накнаду штете тих ствари наређено је, да се узме у попис заоставше имање по смрти пок. Томе, за рачун примања Антонија Ђ. Од дужника Харитона тражено је да одмах положи готов новац што он није имао да положи, већ је одредио своја два винограда, да се за овај рачун узму у попис и продају, а сем тога навео је, да пок. Тома има један виноград у „Циганском риду“, тражећи да се и тај виноград узме у попис за накнаду штете, ма да је пок. Томи општина издала уверење, да нема никаквог имања.

По томе, начелство је узело у попис поменути виноград умрлог Томе за накнаду штете за упропашћене пописане ствари дужника Харитона.

Противу тог пописа, Параскева удова пок. Томе изјавила је жалбу, наводећи, да је тај виноград њена својина, а не њеног умрлог мужа Томе. По овој жалби, начелство окр. врањског решењем својим од 21. новембра 1904. године № 17837. упутило ју је на грађанску парницу, за доказ својине тог пописаног винограда, противу Харитона М., који јој је и осигурао својину тог винограда.

Ово решење начелства одобрио је и Министар унутрашњих дела.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да решење Министрово не одговара закону са ових разлога:

Из решења начелства округа врањског од 15. септембра 1904. године Бр. 10848., види се, да је Тома Л., муж жалитељице, стављен био под кривичну истрагу за дело утаје, што је као одређени старалац упропаштио ствари дужног Харитона, на које је ставио забрану његов поверилац Антоније Ђ. Ну услед смрти Томине прекинута је кривична истрага по § 29. тач. 6. кривичног судског поступка, с тим да се на основу §§ 31. и 800. грађанског закона наплати штета за упропашћене ствари из имања Томиног. То решење начелство је узело да је извршено, и ако је саопштено жалитељици Параскеви као жени пок. Томе, а не и заступнику ње-

гове масе, па је у смислу § 465. тач. 4. грађанског судског поступка узет у попис један виноград кас. Томин на који полаже право својине жалитељка, која је по решењу од 15. јануара 1905. године Бр. 26. на основу § 466. грађанског судског поступка упућена на парницу.

Овде не постоји ни један случај из § 465. поменутог поступка, да би се извршење могло предузети без судске пресуде. За расправу питања о накнади штете по чл. 146. Устава једино су надлежни судови, а не полицијске власти, те с тога се против масе Томине није ни могло наређивати извршење.

Из акта се даље види, да је поверилац по акту Бр. 6006/904. г. тражио наплату своје тражбине од дужног Харитона за коју има залог у непокретном имању, које је и узето у попис, а он нека се рачуна са масом Томином за упропашћене ствари. Тек кад би Харитон добио пресуду, којом би маса пок. Томе осуђена била на накнаду штете, и исту поднео на извршење, па би за ту тражбину узет био у попис виноград на који Параскева полаже право својине, онда би могло бити места примени § 466. грађанског судског поступка, а пре не.

Начелство је према овоме прекорачило границе своје власти по закону, а и Министар кад је такво решење одобрио.

Ово саветско посматрање усвојио је и Министар.

Одлука Државног Савета од 19. маја 1906. године № 3956. М. В.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Међународни конгрес за сузбијање трговине белим робљем. Између 22—25. октобра тек. год. (по новом) одржаће се у Паризу трећи међународни конгрес за сузбијање неморалне трговине, који ће се занимати овим питањима:

1. О *корисности споразума између разних националних удружења и погледу реципрочности саопштавања изречених осуда и предузетих истрага у предметима који се односе на ову трговину, и односима између ових удружења и државних власти, одређених за прибирање обавештења о свему што је у вези с белим робљем.*

2. О *стварању локалних удружења у пограничним градовима и морским пристаништима са заводима за информације и узajамној размени листа између ових удружења и завода; о размени записника седница у изводу између националних удружења, и најзад о стварању једног интернационалног завода за информације.*

3. О *надзору железничких станица и морских пристаништа у свакој земљи.*

4. О *завођењу и редакцији телеграфског кодекса за кореспонденцију између националних удружења.*

5. О *забрани кореспондирања „post restante“ малолетницима.*

6. О *надзору позоришних агенција, кафешантана и сличних завода у њиховим односима са белим робљем, и*

7. О прогонству ноторних проститутки,

На конгресу могу учествовати: а) званични делегати држава; б) делегати националних удружења у циљу сузбијања трговине белим робљем, и в) представници филантропских удружења и сви они који се интересују социјалним питањима.

Просјаштво у Лондону. Према званичном годишњем рапорту, у Лондону има 25.000 личности, које искључиво живе од просјачења. У рапорту се нарочито истиче један просјак, који је прошљом зарађивао знатне суме новаца, а кога је околина, у којој је са породицом становао, сматрала за банкарског чиновника.

Крађа из љубави. — У Гросовом „Архиву за криминалну антропологију и криминалистику“ помиње се један скорашњи интересантан случај. Мускетир М. писао је својој заручници Г., која је служила у једној гостионици, да ће скоро бити пуштен из војске, и да му је за набавку грађанског одела потребно 26 марака. Девојка је била дотле потпуно на своме месту, сиротица, стара 17 година; њу је тиштало, што није имала откуда да одмах пошаље тражени новац своме драгану, те без дугог размишљања из кофера једнога келнера украде 20 марака и пошаље их драгану. Дрездански суд осудио је девојку на два месеца затвора.

Крађа из фетишизма. — У мају месецу прошле године пред дрезданским судом био је овај редак случај из судске медицине. Једнога дана поменутога месеца, 53 године стар фабрички радник Ф., на улици, у сред дана, из луткиних лица украде једноме детету јастучић за лутку. Признао је крађу с напоменом, да је и саме њему то нејасно, шта је хтео да ради с јастучићем, као и то, да је био напит. Случајеви крађе, и то увек крађе разних креветских делова, нарочито децијих кревета, понављали су се од његове стране; Ф. је био раздвојен од своје жене, у раду је иначе био потпуно прекоран; све је то довело до закључка, да Ф. пати од фетишизма.

Судски су лекари дали мишљење, да он гледањем кревета и креветских делова надражује свој полни нагон. И незнатна употреба алкохола појачава тај нагон у њему тако јако, да му не може одолети. Па како је Ф. и иначе био јако одан пићу, то је и услед поремећености од алкохола морао бити сматран као душевни болесник. Тога ради је и обустављено вођење кривичне истраге над њиме.

Промена улога. — Овај интересантан случај десно се априла месеца ове године у Варшави. У првој кривичној комори варшавскога окружнога суда био је претрес седамнаестогодишњем младићу Луцијану Зимни, који је одговарао за опасну крађу. Било је позвано више сведока, који су имали да утврде, да су видели оптуженога са краденим стварима и да их је он бацао од себе, кад му није

испало за руком да побегне. Жена вратара куће, у којој је крађа извршена, изјавила је да познаје Луцијана; наравно да је додала: „Тада је Зимни изгледао нешто узбуђенији“. Други су сведоци тврдили, да су видели, како је Зимни бацао крадене ствари. После одржане последње речи државнога тужиоца, и пошто је председник суда поставио сва уобичајена завршна питања, диже се оптужени и саопшти, да се он не зове и да он није Луцијан Зимни; његово је име Франц Новаковски. Из истражног затвора спроведен је у судску зграду заједно са Зимним, па како је он невин и убеђен, да ће бити осуђен само на основу несигурних исказа сведока, он је хтео очито да покаже суду вредност тих сведоцаба. За то се договорио са Зимним, да овај заступи њега — Новаковског — у његовом делу, по коме је имала да му се изрече само пресуда, а он да игра улогу оптуженога у нарици Зимног.

Да би се дошло до правог стања ствари, буде позван прави Зимни, који је међутим био у судском затвору. Зимни је потврдио исказ свога „заступника“ и изјавио је, да је то била договорна промена улога. Узгред буди речено, Зимни и Новаковски нису ни мало личили један на другога. Интересантно је то, да су државни тужилац, један судија и судски слуга, који су били приликом изрицања пресуде Новаковском (када је у тој улози био пред судом Зимни), и даље тврдили, да је на оптуженичкој клупи био Новаковски, а не Зимни.

Порицање идентичности једнога леша. — Дешавало се до сада, да су у разним случајевима породице у извесним нађеним лешевима упознавале своје нестале рођаке, да је на основу њихових исказа утврђиван идентитет леша, па ипак да се кроз извесно време жив вратио нестали, давно оплакани рођак. Сад пак можемо да јавимо један супротан случај, који је бесумње од интереса за криминалисте.

Један 30 годишњи фабрички радник шестог октобра прошле године жалио се на бесаницу; осмога октобра показивао се као збуњен, али је помогао својој жени при писању, за тим је деветога радио као обично у фабрици, показујући ипак неко необично понашање, по подне је прекинуо рад, у вече је био јако узбуњен и у вагри, те је за то дванаестог морао бити пренесен у варошку болницу у Х. Одатле је дванаестог морао бити преведен у болницу за душевне болести у Хубертусбургу, дајући од себе праву слику делиријума акутума, са бедним пулсом и хладним удовима. Двадесетог је већ умро, и не долазећи к себи, ма да је пред смрт ни једно обично питање дао знак главом. У овој последњој болници није ништа могао јести, те је био вештачки храњен.

О смрти Н. буде извештена његова породица, и она дође сутра дан када је имао бити извршен погреб. Главни надзорник одведе је у капелу, где је Н. лежао укочен. Прво су били унутра браћа и снаје. Пајуре један од браће за-

пита, где му је брат, или би требало да је он тај мртац. Када је ово последње потврђено, одговорише сви:

„То не може бити он; он је са свим друкчије изгледао, био је много пунији, и за неколико дана није се могао толико променити“.

На то је одговорио главни надзорник болнице:

„То је тај човек, који је у четвртак ујутру под именом Н. пренесен из болнице у Х.“

У пркос свему томе, ови сродници известише управу болнице, да они сумњају у идентичност леша.

Након једног сата дођоше жена покојникове и други неки сродници. И они сви изјавише сумњу, да је мртац заиста Н.; он је изгледао друкчије, црте лица су измењене, а није имао ни тако велике бркове и био је много пунији; тешко да је то он, или се више не може распознавати. Но најзад се умирише сви сродници.

Али шта би се у ствари десило, да су они до краја остали при своме убеђењу и да су порицали и умрлицу? — Интересантно је била сва у овоме. Н. је био од скора болестан, тек од деветога октобра. Дванаестог је пренесен у општу болницу, седамнаестог у душевну болницу, а већ је двадесетог умро. Од куће је био одсутан само једанаест дана и изгледало је, да су га браћа до тога дана последњи пут видели; жена пак, тада, а и доцније, походећи га у општој болници. Готово никако се не може узети, да су за једанаест дана наступиле толике промене, да је познавање мртваца било готово немогуће, као и то, да су бркови за једанаест дана тако знатно израстали. За оних седам дана, колико је провео у општој болници, могао је смршати услед немира и одбијања пријема хране. Разлог целој ствари лежи много дубље. Овај случај показује то, како *површно* могу сродници и чланови породице, нарочито код нижих класа, да посматрају и памте спољашност човека. Из болнице за душевне болести јављали су за сличне случајеве, али нигде се то није тако драстично испољило као овде. Најзад у овоме случају је играла важну улогу и сугестија.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

С К Р Е Ћ Е С Е П А Ж Њ А

Жарко Ракић, кесарш, ухваћен је на путу Аранђеловац — Смедерево. Код њега је нађено 7 наполеондора, 10 динара у сребру, 1 сребрн сат, 4 златна прстена са каменовима у боји, 1 мали дијамантски прстен, 1 руска сребрна табакера, 1 кофер од телеће коже, пун финога веша, 4 пара нових ципела, 1 фини, при зимски капут са астраганском јаком, 1 ћебе од камилне длаке и друге разне ствари. Нема сумње, да су ово крадене ствари, те се за то скреће пажња свима полицијским и оп-

штинским властима, ако би знали сопственика тих ствари, да о томе известе начелника среза орашког с позивом на депешу Бр. 11537.

У Кладову је ухваћено једно лице, без путне исправе, које вели да се зове „**Миленко Петровић — Рајић**“, да је родом из Петровца, и да је по занимању шећерџија. Ухваћени има 40 год., средњег је раста, косе црне, обрва и бркова смеђих, у оделу је сукненом. Начелник среза кључког депешом Бр. 8720. моли све полицијске власти за извештај: да ли је ово лице у њиховом домаћају учинило какво казнимо дело?

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Никола Ђурић, служитељ царинарнице у Смедереву чију слику доносимо, ноћу између 25. и 26. јула текуће године извршио је две опасне крађе у вароши Смедереву.

Он је стаса средњег, смеђ, чела испунчена, мало ћелав по глави, стар 45 година, вере православне, родом је из Новог Пазара, у оделу цивилном, са црним шеширом на глави.

Живео је у Краљеву, Крагујевцу, Пожаревцу и Неготину, а путовао је и по другим местима у Србији.

Пошто је основана сумња, да је Никола врло сумњива личност и да је још где извршио

какво казнимо дело, износимо његову фотографију, скрећући пажњу свима полицијским властима, а и приватнима, ако би знали, да је Никола извршио где какво казнимо дело, да о томе одмах известе начелство округа смедеревског с позивом на Бр. 7161.

Т Р А Ж И С Е

Јосифа Крстића, тежака из Белога Сења, који је некуд отумарао, тражи начелник среза сврљишкога ради извршена једне пресуде над њиме. Пронађеног ваља упутити поменутом среском начелнику с позивом на Бр. 8351.

Божу Вожића, молерског радника, окривљеног због преваре, тражи Управа града Београда актом Бр. 28773. Божа има око 20 год., средњег је раста, омален, црномањаст, добро развијен. Пронађеног Божу треба спровести Управи града Београда.

У Х В А Ћ Е Н

Драгутин Вељковић — Гишица, коцкар и крадљивац, према потерници која је изашла у 39. броју „Полицијског Гласника“, ухваћен је у Бољевцу, те је престала потреба за његовим тражењем.

КО ЈЕ ОВО?

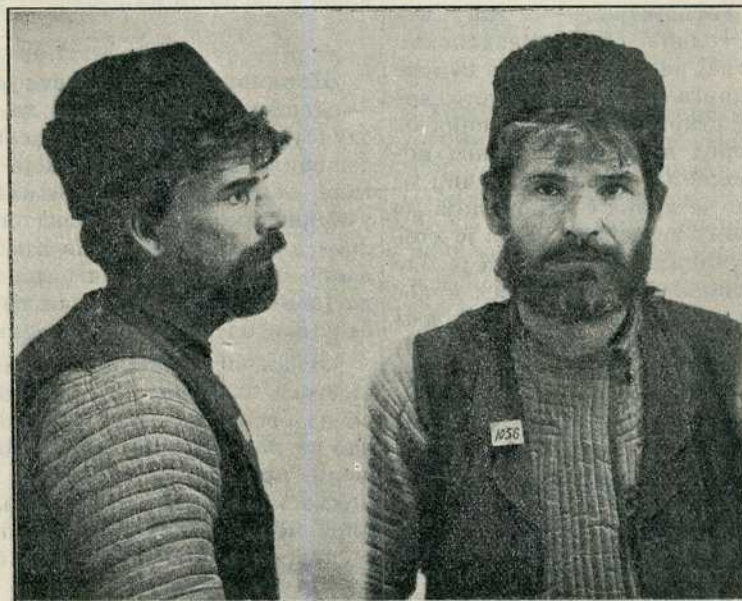
У Софији је ухваћено ово лице, које је код тамошње власти изјавило да се зове **Тодор Тасев Милков** из Македоније и да је око 20. прошлог месеца побегао из врањског затвора. Међутим по извешћу из Врање он је тамо не-

је стар 50 година, средњег стаса, смеђе косе, плавих очију и плавих бркова, у сукненом селачком оделу. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за Станком најживље трагају и пронађеног стражарно упуте начелнику среза јабланичког с позивом на депешу Бр. 9519.

Милан Васић, келнер из Власотинаца, извршио је крађу новаца и разних ствари своје газди Спири Павловићу, механиџи тамошњем и побегао. Милан је стар 19 година, средњег стаса, добро развијен, плавих очију, смеђе косе у оделу грађанском. Нека све полицијске и општинске власти трагају за крадљивцем и покрађом, па о резултату известе начелника среза власотиначкога с позивом на депешу Бр. 10487.

Бостадин Ђокић, притвореник код власти среза трнавског, код које је одговарао за крађу, на дан 4. т. м-ца побегао је из притвора. Он је стар 17 година, родом из Радовања у срезу орашком, црномањаст, ћосав, у банањанском оделу и опанцима. Начелник среза трнавског, депешом Бр. 6608, моли све полицијске и општинске власти, да трагају за одбеглим притвореником.

Крађа Стоке. — Непознати крадљивци ноћу између 7. и 8. т. м. обили су тог Михаила Станисављевића, трговца из Јагодине, и отерали 6 белих оваца, 4 јагњета и 1 овна. Нека све полицијске и општинске власти трагају за крадљивцима и покрађом, па о резултату известе начелника среза јабланичког с позивом на депешу Бр. 12751.

познат, те ће ово по свој прилици бити неко сумњиво лице, које се крије од власти.

Са тога износимо његову фотографију, коју смо добили од софијске полиције, не би ли га ко познао; о томе треба известити Управу гр. Београда с позивом на Бр. 28335.

П О Т Е Р Е

Станко Ђокић, из Лалиноваца, извршио је једно убиство и побегао незнано куда. Он

Миленко Милинковић — Гуџић, који је одговарао код начелника среза драгачевског за више опасних крађа, побегао је незнано куда. Он је стар 29 година, омален, дежмекаст, зелених очију, смеђе косе, малих, смеђих бркова, одело често мења. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за крадљивцем живо трагају и пронађеног стражарно упуте поменутом начелнику с позивом на депешу Бр. 11763.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА